

OMFORENT DOKUMENT FOR IDRETT OG FYSISK AKTIVITET LYNGDAL KOMMUNE 2022-2023

INNHold

Formål for strategidokument

Idrett- og friluftsliv. Bakgrunn, virkeområde, avgrensinger og begrepsavklaringer 4

Definisjoner og begrepsavklaringer 5

Nasjonale og lokale føringer 7

Status og situasjonsbeskrivelse 9

Lyngdal sør 10

Lyngdal nord 11

Utfordringsbildet for kommunen og satsingsområder 17

Prioritert handlingsprogram for spillemiddelsøknader 2023

Ordinære anlegg 20

Nærmiljøanlegg 22

FORMÅL FOR STRATEGIDOKUMENT

Idrett- og Friluftsliv. Bakgrunn, virkeområde, avgrensinger og begrepsavklaringer.

Sammenslåingen av Audnedal og Lyngdal kommuner, med virkning fra 01.01.2020 medførte behov for et omforent dokument som omhandlet den nye kommunens behov og planer for idrett- og friluftsliv – slik at det kan søkes om spillemidler inntil en ny, vedtatt kommunal plan er på plass.

Dette dokumentet erstattet Lyngdal kommunes tidligere *"Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet"* og Audnedal kommunes del om Friluftsliv og kultur (1.3.1: del av kommuneplan 2009-2020), da det først ble vedtatt i kommunestyret høsten 2019. Dokumentet ble rullert i 2020 og 2021, og legges nå frem for rullering i 2022. Det er ikke utarbeidet en egen kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet for Lyngdal kommune.

I bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet, heter det at:

2.4.4 Omtale i kommunal plan

«Anlegget skal være del av en vedtatt kommunal plan som omfatter idrett og fysisk aktivitet».

Som en del av omforent dokument for idrett og fysisk aktivitet inngår prioritert handlingsplan for nærmiljøanlegg og ordinære anlegg. Handlingsplanen rulleres årlig.

Foto: Tobias Mathlau

Definisjoner og begrepsavklaringer

Idrett:

Med idrett menes aktivitet i form av konkurranse, eller trening i den organiserte idretten.

Fysisk aktivitet:

Med fysisk aktivitet menes egenorganisert trenings- og mosjonsaktiviteter, herunder friluftsliv og lekpregede aktiviteter.

Friluftsliv:

Med friluftsliv menes opphold og fysisk aktivitet i naturen, skole eller fritiden, med sikte på miljøforandring og opplevelser. Friluftsliv inngår her innen begrepet fysisk aktivitet.

Idrettsanlegg:

Med idrettsanlegg menes sted der idrett utføres. I forhold til spillemiddelfordelingen opereres det med følgende klassifisering: Nærmiljøanlegg, ordinære anlegg og nasjonale anlegg.

Nærmiljøanlegg:

Med nærmiljøanlegg menes anlegg eller områder tilrettelagt for egenorganisert fysisk aktivitet, hovedsakelig i tilknytning til skole – eller boområder. Områdene skal være allment tilgjengelige og beregnet primært på barn og ungdom. Nærmiljøanlegg kan kun

unntaksvis brukes til organisert fysisk aktivitet, og skal ikke ivareta den organiserte aktivitetens behov på fast basis.

Ordinære anlegg:

Med ordinære anlegg menes anleggstyper nært knyttet til konkurranse – og treningsvirksomhet for idrettsorganisasjonene.

Nasjonale anlegg:

Lyngdal kommune har ingen slike anlegg i dag og har ingen planer for slike anlegg i nærmeste fremtid.

Friluftsområder:

Med friluftsområder menes store, ofte uregulerte, områder som vanligvis er i privat eie og omfattes av allemannsretten. Områdene brukes i rekreasjonssammenheng til turliv, jakt, fiske, trim og aktiv trening. I kommuneplanens arealdel er friluftsområdene oftest vist som LNF – område.

I reguleringsplansammenheng kan friluftsområder avsettes til spesialområder for friluftsliv (jf.plb § 25, nr 6.)

Friområder:

Med friområder menes avgrensede områder med spesiell tilrettelegging og opparbeiding for allmennhetens rekreasjon og opphold. Dette kan være parkanlegg, turveier, lysløyper, lekeplasser, nærmiljøanlegg og badeplasser

Foto: Hallgeir Fiddan

Nasjonale og lokale føringer

Nasjonale føringer

Statens overordnede mål med idrettspolitikken kan sammenfattes i visjonen; *idrett og fysisk aktivitet for alle*.

Idrett og fysisk aktivitet for alle innebærer at staten gjennom sin virkemiddelbruk skal legge til rette for at alle som ønsker det, skal ha mulighet til å delta i idrett eller drive egenorganisert fysisk aktivitet. Den viktigste forutsetningen for dette er satsning på anlegg for idrett og fysisk aktivitet, herunder friluftsliv.

Klima- og miljødepartementet er fagdepartementet for friluftsliv, og har ansvaret for tilskuddsordninger, lovverk og andre virkemidler på området. Barn, unge og personer som er lite fysisk aktive, er prioritert i statens friluftslivsarbeid. Den viktigste målsetningen er å stimulere til at flest mulig blir aktive deltakere i friluftsliv. Friluftsliv er en viktig del av folkehelsearbeidet, og friluftslivstiltak nær der folk bor, er prioritert.

For øvrig vises det til [Stortingsmelding om friluftsliv: Natur som kilde til helse og livskvalitet](#).

Når det gjelder spillemidler til anlegg understrekes det fra kulturdepartementet (KUD) at barn og ungdom er prioriterte målgrupper.

Kulturdepartementet delegerer myndighet til fylkeskommunene for å forvalte spillemidlene. For å komme i betraktning til disse midlene, skal kommunen ha politisk godkjente planer for utvikling av denne type anlegg. Kommunens administrasjon samordner alle søknader årlig. Dette gjelder både kommunens egne søknader og søknader fra lag/foreninger. Søknadene om spillemidler sendes til fylkeskommunen for videre behandling. Dette er en årlig prosess og i tråd med føringer fra KUD.

Kulturdepartementet stiller krav om at det skal være vedtatt en kommuneplan for idrett og fysisk aktivitet. Tiltak som tenkes finansiert gjennom spillemiddelordningen må ligge inne som et prioritert tiltak i handlingsprogrammet i denne planen.

Handlingsprogrammet er den kortsiktige delen av kommunedelplanen, og er en oversikt over planlagte anlegg eller tiltak i kommunen neste fire år. Denne skal som nevnt rulleres hvert år.

Det skal være samsvar mellom kommunens handlingsprogram og prioriterte søknader om spillemidler. De prioriterte søknadene samles i to grupper; Ordinære anlegg og Nærmiljø anlegg.

Lokale føringer

Det omforente dokumentet for idrett og fysisk aktivitet skal bidra til å ivareta målrettet utbygging, tilrettelegging og vedlikehold av anlegg og områder for idrett og friluftsliv, inntil en ny kommunedelplan er på plass. Den skal også samordne koordinering av andre tiltak innen friluftsliv, og handlingsdelen skal dokumentere behov for areal for lek, friluftsliv og idrettsaktiviteter.

Foto: Lyngdal kommune

Status og situasjonsbeskrivelse

Følgende status og situasjonsbeskrivelse dekker hele Lyngdal kommune. Dette for å få en oversikt over anlegg og områder slik at det utføres en hensiktsmessig anleggsutvikling og koordinering i fremtiden. Gjennomgangen skal danne et bilde av hvilke ulike fasiliteter som finnes i kommunen.

I 2021 kom det et politisk initiativ om å etablere universelt utformede badeplasser i kommunen. Dette er et område med stort forbedringspotensial i kommunen, og det er lagt inn forslag i handlingsplanen om dette. Tiltaket må gjøres i tett samarbeid med relevante aktører som f.eks. råd for mennesker med funksjonsnedsettelse. Tiltaket ble ikke gjennomført i 2022, men planlegges ferdigstilt i 2023.

Foto: Ole Aa. Brattfjord, Lyngdal kommune

Lyngdal sør

Idrettshaller og anlegg

I Lyngdal sør eier og driver kommunen to flerbrukshaller, i tillegg til ordinære gymsaler på skolene.

Sørlandsbadet eies av kommunen og fylkeskommunen, men driften forvaltes av Sørlandsbadet AS.

Utover dette eies og drives alle større idrettsanlegg av andre private aktører, hvorav Lyngdal Idrettslag er den største eier/ driver. Tilbudet til innbyggere i kommunen er i stor grad avhengig av de private aktørenes idrettsanlegg, både når det gjelder drift av eksisterende anlegg og utvikling av nye anlegg.

Lyngdal kommune, Lyngdal Idrettslag, KVS-Lyngdal, samt Lyngdal skytterlag har alle de senere årene hatt oppgraderinger av deler av anleggene. Lyngdalshallen ble oppgradert med nytt sportsgulv i 2014. Sørlandsbadet og hallene ved KVS fremstår som i god stand.

Lyngdal turnforening har i løpet av 2022 har stor medlemsvekst. Imidlertid er det store utfordringer med fasiliteter til turnaktivitet. Det er også generelt store utfordringer med hallkapasitet i Lyngdal sør. Det vises til denne problematikken under «Utfordringsbildet i Lyngdal kommune og satsingsområder.»

Lyngdal stadion vil i de kommende år ha behov for flere oppgraderinger på banene, hall og klubbhuset.

Lyngdal idrettslag eier og driver anleggene ved Lyngdal stadion. Anlegget er kostnadskrevende å drifte, ikke minst utskifting av kunstgressdekke. Lyngdal I.L. laget i 2021 en plan for utskifting som går frem av handlingsplanen. Anleggene ved Lyngdal

stadion vurderes som svært viktige arenaer for folkehelse for mange av kommunens innbyggere. I 2022 har det blant annet blitt gjort store utbedringer i FIBO-hallen.

Idrettslag

Det er flere registrerte idrettslag og klubber i Lyngdal, og Lyngdal Idrettslag er det største laget. For øvrig finnes det blant annet hest og ponni klubb, karate, crossklubb, klatreklubb, volleyballklubb, dykkerklubb, turnforening, sykkelklubb og idrettslag i Kvås og Korshamn.

Foto: Lister Friluftsråd

Friluftsområder

Aktivitet med skilting og merking av turstier har økt de siste årene. Det finnes en rekke turløyper med ulik vanskelighetsgrad i Lyngdal.

Lyngdal kommune har et tett samarbeid med Lister Friluftsråd for utvikling av friluftsområder.

Det er over 20 merkede turløyper i den sørlige delen av kommunen. Det finnes mange gode og varierte tur- og friluftsområder i Lyngdal, de fleste driftes og vedlikeholdes av frivillige i samarbeid med kommunen. Blant annet vedlikeholdes det viktigste turområdet i Lyngdal, Skrelia, av Lyngdal Rotary.

I Lyngdal finnes Barnas Turlag, som er et positivt og populært tiltak for barn.

Kvavik.

Kvavik er et viktig kommunalt friluftsområde. Det er Lyngdals største sandstrand og blir aktivt brukt til familieaktiviteter som blant annet padling og bading sommerstid, samt at området er en del av sykkelløype fra Lyngdal sentrum mot Agnefest. På vinterstid blir Kvavik brukt til skøyteaktivitet når forholdene ligger til rette for det.

Det er ønskelig med mer tilrettelegging og universell utforming i området. Kvavik er et statlig sikret friluftsområde. I forbindelse med egen tiårig plan for området arbeides det med større grad av universell tilrettelegging og flere tiltak for fysisk aktivitet.

Skjærgårdsparken

Det finnes mange områder i skjærgården som er offentlig tilgjengelige. I Lyngdal er syv statlig sikrede områder i skjærgården som er driftet av skjærgårdstjenesten: Bjødneshodden, Epledal, Bærøy, Kjøpsøy, Langevågen, Sutnøy og Sælør.

Foto: Hallgeir Fiddan

Lyngdal nord

Idrettshaller og anlegg

Nord i Lyngdal kommune finnes det to flerbrukshaller, en på Konsmo og en på Byremo. Hallen på Byremo er i privat eie og drives av Byremo Kulturbygg AS. Idrettshallen har fullverdig håndballbane, 3 oppmålte volley- og badmintonbaner, tennisbane, basketballbane, treningssenter og spinning rom. Idrettslagene i kommunen trener gratis i hallene.

Konsmo flerbrukshall er også i privat eie, men leies og drives av kommunen. Hallen holder god standard, med foaje, fire garderober, godkjent volleyballbane, en scene og teleskoptribune.

Det finnes en kommunal svømmehall på Byremo med ett basseng som er åpent mellom oktober og april.

Helle stadion er en flerbruksbane 11 bane i kunstgressdekke, 400 meter løpebane. Standard er forholdsvis god ut fra alder, men det jobbes med å omgjøre området til tennisbanen, ettersom ny tennisbane / isbane nesten er ferdigstilt i grushåla 400 meter unna.

Det finnes ballbinger og balløkker ved Byremo Ungdomsskole, Konsmo barneskole og Øvre Helle byggefelt, samt balløkke på Sveindal, Lyngbakken, Konsmo sentrum og på Løkkan.

Frisbeegolfbanen på Konsmo er blitt Lyngdal nords best besøkte idrettsanlegg, med omtrent 10.000 spilte runder i 2022. Det ble også etablert en 18 hulls frisbeegolfbane i Byremoparken i 2022.

På Konsmo er det et utendørs skyteanlegg, som i 2022 ble pusset opp med elektroniske blinker og styring. Banen har tilhørende klubbhus og støyvoll.

På Byremo finnes det innendørs skytebane i kjelleren på Byremohallen.

Fra åpningen av elvestien mellom Konsmoparken og Øydneshleiv.

Foto: Jan Kristensen

Idrettslag

Det er to idrettslag i den nordlige delen av Lyngdal, Grindheim IL og Konsmo IL. Det finnes to skytterlag, på Grindheim og Konsmo. I tillegg er KRIK et aktivt idrettslag. NMK Konsmo er nasjonalt en sentral klubb innen motorsport.

Friluftsområder

Statlig sikrede friluftsområder i kommunen er Byremoparken, Sundet, Skofteland-området og Konsmoparken som ligger midt i Konsmo sentrum.

Helt nord i kommunen på Sveindal ved Hanekilen finnes det et friområde. Utover de statlig sikrede friluftsområdene er det mange prosjekter på gang i Lyngdal nord. De fleste av prosjektene her er ferdige og har fått tilsagn om spillemidler.

Sundet

Friluftsområdet har badeplasser, klatreløype, turområde, gapahuk, fiskebrygge, utsettingsplass for båter, kano- og båtutleie samt ulike aktivitetstilbud. Området er tilrettelagt med parkeringsplass, toalettanlegg og adkomst til vann for bevegelseshemmede.

Det er avsatt midler til oppgradering av Sundet, og det arbeides med nye turstier med parkeringsplassen som utgangspunkt. I 2022 ble Klatrejungelløypa rehabilitert, og det ble lagt ny sand på sandvolleyballbanen, med midler for statlig sikra områder.

Byremoparken

Friluftsområdet har badeplasser, turområde, gapahuk, utsettingsplass for båter, kano- og båtutleie samt ulike aktivitetstilbud. Området var fra før tilrettelagt med parkeringsplass, toalettanlegg og adkomst til vann for bevegelseshemmede og sandvolleybane.

I 2022 ble «nye Byremoparken» åpnet. De nye aktivitetsområdene som er etablert er en 18 hulls frisbeegolfbane, en klatreløype, bryggeanlegg for kanoer og småbåter, gapahuk med samlingsplass utenfor. I tillegg jobbes det med et skileikanlegg som skal brukes vinterstid.

Konsmoparken

Midt i Konsmo sentrum som ligger ved elva Audna finner man Konsmoparken. Området er et statlig sikret friluftsområde som er tilrettelagt for lek, trening, friluftsliv og rekreasjon.

Parken er opparbeidet de senere år og inneholder fasiliteter som BMX-sykkelbane, naturklatrejungel, badeplass/ lagune, treningshjørne, grillplass, sandvolleyballbane, fiskeplass, turstier, toalett, frisbeegolf og aktivitetsområde med lekestativer for barn.

Det er etablert en skatepark med skateelementer, og det er laget en utescene med strømtilkobling i tilknytning til denne.

Det meste av Konsmoparken er universelt utformet og tilrettelagt for rullestol.

Barnevandrerstien

Barnevandrerstien har vært et satsingsområde innen friluftsliv og tursti. Stien kombinerer kulturhistorie og folkehelse, og blir både brukt av lokalbefolkningen og tilreisende. Stien er merket og blir ryddet årlig av en velforening. Det er planlagt en gapahuk i tilknytning til stien.

Konsmo motorbane

Konsmo motorbane ligger på Øydneskleiv og eies av NMK Konsmo. Banen har høy aktivitet med treninger så godt som ukentlig fra april til ut september, og arrangementer for både ungdom og voksne, på landsnivå. Aktiviteter for barn er Bilcross, Rallycross og Crosscart med oppstart fra 6 års alder. I 2022 er det jobbet med videreutvikling av banen, og spillemiddelsøknaden for dette prosjektet vil bli fornyet i 2023.

Foto: Lyngdal kommune

Utfordringsbildet i Lyngdal kommune og satsingsområder.

I den sørlige delen av kommunen er det behov for universelt utformede turløyper. I Lister Friluftsråd handlingsplan er spesielt Kvavik nevnt som et område der det bør tilrettelegges for sti langs stranden og opp langs elven. Universelt utformet badeplass er et prioritert tiltak fra kommunens side, og det vil utarbeides et forprosjekt i 2022 og planlagt ferdigstilt i 2023.

Den nordlige delen av Lyngdal har flere friluftsprosjekter under utvikling. Det omfatter blant annet enkelte turstier som er tilrettelagt for rullestol og barnevogn. Flere prosjekter er også blitt ferdigstilt i løpet av 2022, blant annet to lengre stier langs Audnaelva på Sveindal og på Konsmo.

Det er ønskelig å utvikle flere områder i Lyngdal med tilsvarende tiltak, blant annet på Kvavik, Alleen og Rom.

Grindheim IL jobber med planer om utbedring av lysløype på Byremo. Det er fortsatt behov for lysløype i Lyngdal sør.

Lyngdal mangler gode fasiliteter innen turn. I Lyngdal finnes det et begrenset alternativ for de aller minste. Etterspørselen etter fasiliteter tilpasset turning henger sammen med for liten kapasitet i hallene i Lyngdal sør. Idrettsrådet har vært en pådriver for å utvide Lyngdalshallen for å gjøre plass til idretter som turn og bueskyting. Lyngdal kommune har utarbeidet forprosjekt og innhentet priser. I løpet av 2022 har det kommet et alternativt forslag til utbygging av Lyngdalshallen, som går ut på å etablere en ny idrettshall ved Lyngdal stadion. Det har så langt ikke vært rom for å ta inn dette prosjektet i kommunens økonomiplan, men det vil i 2023 bli satt ned en prosjektgruppe som skal utrede disse forslagene.

I Lyngdal sør har det i lengre tid vært et ønske å få etablert en motocrossbane. Det finnes imidlertid ikke noen konkrete planer. Rallycrossbanen på Konsmo har et aktivt og profesjonelt miljø. Det er her behov for noen oppgraderinger og utbedringer. NMK Konsmo søker spillemidler i 2022.

Kommunen har, og vil i fremtiden ha utfordringer i forhold til barn og unge og fysisk aktivitet. Man må legge til rette for å finne tilbud og arenaer som fenger, både innen organisert og uorganisert aktivitet. Barn og unge må involveres i arbeidet med å finne løsninger som er tilpasset de selv.

Folkehelseperspektivet bør ligge til grunn når en ny kommunedelplan for idrett og friluftsliv skal skrives, og settes søkelys på livslang idrett. Hovedfokuset for idretten i Lyngdal kommune bør være tilrettelegging for å kunne drive med idrett på ulike nivåer i alle aldre. Allsidig aktivitet må prioriteres i ung alder. Et tiltak kan være å utarbeides en aldersbestemt plan.

Kommunen bør etterstrebe å kunne tilby gratis treningsfasiliteter til aktiviteter for ungdom opp til 19 år, samt prioritering av tiltak som kan bidra til å redusere økonomi som barriere for deltakelse i idretten.

Kommunens kanskje aller største utfordring er egen investeringsevne i årene som kommer. Muligheten for utvikling av anlegg for friluftsliv og idrett er avhengig av at kommunen selv kan investere i nye prosjekter, så vel som å oppgradere allerede eksisterende fasiliteter.

Fra åpning av gapahuken i Sandvika, Byremo Foto: Hallgeir Fiddan

Prioritert handlingsprogram for spillemiddelsøknader 2023

Følgende handlingsprogram er kommunens prioritering av idrettsanlegg som skal tildeles spillemidler, som danner grunnlaget for fylkeskommunens tildeling av spillemidler. Anlegg som har fått tilsagn om spillemidler er tatt ut av handlingsplanen, selv om prosjektene ikke er ferdige.

Ordinære anlegg

Pr.nr	Anlegg	Prosjektansvarlig	Merknad/ Sted	Status	Kostnad
1	Rehabilitering av Fibo-hallen	Lyngdal IL	Delprosjekter: Friidrettsdekke (250 000) Kunstgress (1 600 000) LED-lys (700 000) Rehab. av tak (1 000 000)	P	3 550 000
2	Elvesti Konsmo (Fase 2) og Rundløype Konsmoparken – Øydneskleiv – Konsmo (Elvesti fase3)	Konsmo IL	Konsmo	F	1 300 000
3	Oppgradering Konsmo Motorbane – Rallycrossbane	NMK Konsmo	Konsmo	P	2 500 000
4	Lysløype Byremo	Grindheim IL	Byremo	U	300 000
5	Sherpasti Vågefjell	Flekkefjord og Opland turistforening	Lyngdal sentrum	U	2 000 000
6	Garasjebygg Helle Stadion	Konsmo IL	Konsmo	P	Uavklart
7	Ny idrettshall – Lyngdal Sør	Lyngdal kommune	Lyngdal	P	20 000 000

8	Nytt lagerbygg Lyngdal stadion	Lyngdal IL	Lyngdal stadion	P	2 000 000
9	Rehabilitering av kunstgress, hovedbane	Lyngdal IL	Lyngdal stadion	P (2023-2026)	2 500 000
10	Dagsturhytte Vågefjell	Lyngdal kommune	Vågefjell	U	1 000 000
10	Rehabilitering av kunstgress, Fibobanen	Lyngdal IL	Lyngdal stadion	P (2026-2029)	2 500 000
11	Rehabilitering av kunstgress, Kiwi-banen	Lyngdal IL	Lyngdal stadion	P (2030-2031)	2 000 000
12	Motocrossbane Lyngdal, motorsykkel	Lyngdal MA Crossklubb	Uavklart beliggenhet	P	1 000 000

Nærmiljøanlegg

Pr.nr.	Anlegg	Prosjektansvarlig	Merknad / Sted	Status	Kostnad
1	Universelt utformet badeplass Rosfjord	Lyngdal kommune	Rosfjord	P	1 000 000
2	Byremo sentrum til Byremoparken (rundløype)	Lyngdal kommune	Byremo	U	500 000
3	Stier ut fra friluftsportalen Sundet	Ågedal Grendelag	Konsmo	U	110 000
4	Utvikling av Sundet Friluftsområde	Ågedal Grendelag	Konsmo	U	600 000
5	9-hulls Frisbeegolf-bane ved Konsmo skole	Konsmo IL	Helle	P	60 000,-
6	Barnevandrerstien Vest – gapahuk	Barnevandrersenteret på Konsmo	Konsmo	P	150 000
7	Gapahuk	Løkkan vel	Byremo	P	75 000,-
8	Universelt utformet badeplass, Odden/Auglandsvannet	Lyngdal kommune	Lyngdal	P	Uavklart
9	Sandvolleyballbane Monodden)	Lister Volleyballklubb	Lyngdal	P	Uavklart
10	LUS Sandvolleybaner – ny sand	Lyngdal kommune	Lyngdal ungdomsskole	P	100 000
11	Turvei fra Grindheim kyrkje-industriområde Byremo	Grindheim IL	Byremo	P	Ukjent
12	Universell tilrettelegging og flere tiltak for fysisk aktivitet på Kvavikstranda	Lyngdal kommune	Lyngdal	P	Ukjent

Forklaring til forkortelser:

F = Ferdig.

U = Under arbeid.

P = Planlagt

Postadresse:
Postboks 353, 4577 lyngdal

Telefon: +47 38 33 40 00
Org.nr.: 922 421 498

E-post: post@lyngdal.kommune.no
www.lyngdal.kommune.no

**LYNGDAL
KOMMUNE**